

MUZIEJŲ PRIEINAMUMO GERINIMAS NAUDOJANT 3D TECHNOLOGIJĄ

Muziejai atlieka svarbią socialinę funkciją. Šių įstaigų vaidmuo daugialypis, jis apima platų žmogaus veiklos spektrą. Muziejai – tai kultūros, meno, mokslo, didaktikos, informacinės, edukacinės, laisvalaikio erdvės... Muziejai yra šalies piliečiams atviri „žmonių namai“, atliekantys daugelį įvairių funkcijų. Todėl muziejai iš esmės turi būti universalios erdvės, kur savo vietą turi rasti kiekvienas pilietis. Tai turėtų būti vietos, kur kiekvienas, nepriklausomai nuo amžiaus, socialinės padėties, lyties ar tautybės, turėtų galimybę mėgautis ten surengtomis parodomis. Nepriklausomai nuo to, ar tai meno, mokslo, istorijos, paleontologijos, ar technikos pažangos muziejai, juose turėtų būti užtikrintas auditorijos universalumas. Deja, yra lankytojų grupė, kuri ne visada muziejuje atranda idealias naudojimosi ar pramogų sąlygas. Žmonės, turintys fizinių, psichologinių, regos, klausos ir kitų sutrikimų, šiose viešosiose erdvėse dažnai susiduria su prieinamumo sunkumais. Laimei, vis daugiau muziejų stengiasi pritaikyti savo patalpas ir parodas, atsižvelgdami į pačius įvairiausių neįgaliųjų poreikius.

Pastaraisiais metais matome, kaip mažėja architektūrinės kliūtys, daugėja nuožulnių plokštumų, liftų, pritaikytų tualetų ir kitų dalykų, palengvinančių žmonių, turinčių tam tikrą fizinę negalią, judėjimą pastatų viduje. Tačiau taip pat pastebime, kad gerinant pastatų prieinamumą fizinę negalią turintiems žmonėms, buvo „pamirštos“ kitų tipų negalios. Taip nutiko žmonėms su regėjimo negalia. Tiesa, kasdien randame vis daugiau pritaikytų iškabų (su tekstais brailio raštu), tačiau, be jokios abejonės, šios vienintelės priemonės nepakanka, kad muziejinė patirtis priartėtų prie sutrikusios regos žmonių.

Kita vertus, didžiulė pastarųjų metų technologinė pažanga padėjo išspręsti daugybę dalykų, kurie prieš keletą metų atrodė neišsprendžiami. Regėjimo sutrikimų turintiems lankytojams lytėjimo pojūtis yra būtinas, norint sąveikauti su supančiu pasauliu, ir, laimei, šioje srityje technologijos taip pat padarė pažangą. Atsirado 3D spausdinimas, patobulėjo liečiamųjų objektų, tokių kaip knygos ar pritaikyti kasdieniai daiktai, gamyba, atsirado tipologinė kompiuterija, miestų informaciniuose stenduose pasitelkta elektronika ir netgi pagalbiniai instrumentai, tokie kaip „išmaniosios“ (elektroninės) lazdelės, – visa tai žymiai pagerino regos negalią turinčių žmonių gyvenimo sąlygas. Deja, muziejuose ir kitose panašiose erdvėse naujovės ne visada pritaikomos taip sparčiai, kaip norėtume.

Visuomeninės ir valstybinės iniciatyvos keičia susiklosčiusią padėtį. Tarp tokių iniciatyvų paminėtinas „Erasmus+“ projektas AMUSING (angl. Adapting Museums for Educational Inclusion Goals, liet. Muziejų pritaikymas švietimo įtraukties tikslams). AMUSING – tai projektas, sukurtas pagal ankstesnį projektą PRINT3D, kurio metu kelios organizacijos mokyklose ėmė skleisti žinių apie sutrikusios regos asmenų mokymosi ypatumus. Mokyklose vyko paslaugų mokymuisi projektai, o juose dalyvaujantys mokiniai efektyviai mokėsi su 3D spausdinimu susijusių technologinių sąvokų ir tuo pačiu metu kūrė naudingus objektus žmonėms su regėjimo negalia, pavyzdžiui, pastatų planus, metro linijas, reprodukcijas objektų, naudojamų mokant įvairių dalykų, tokių kaip matematika, geografija ar istorija.

Iš šio projekto natūraliai gimė mintis tęsti darbą neformaliojo mokymosi erdvėse, tokiose kaip muziejai. Tose pačiose patalpose mokiniai iš skirtingų ugdymo centrų vykdo paslaugų mokymuisi projektą, tokį, kaip PRINT3D, tačiau klasėse dabar kuria planus ir objektus, palengvinančius muziejų erdvių prieinamumą regos negalią turintiems žmonėms.

Tačiau AMUSING projektas neapsiriboja paslaugų mokymuisi kūrimu mokyklų klasėse. Didžiausia jo nauda – keitimasis gerąja patirtimi visais lygmenimis: švietimo, muziejų ir, galiausiai, socialiniu. Šiam tikslui keletas organizacijų iš įvairių Europos šalių susibūrė į konsorciumą, kuris užtikrina sinergiją ir ieško problemų sprendimo būdų, žvelgiant iš skirtingų požiūrio taškų. Taip 2019 metų rugsėjį prasidėjo AMUSING projekto kelionė. Projektą remia ir koordinuoja „Conselleria d'Educació“ organizacija, Ispanijos Valensijos bendruomenės švietimo ministerija, veikdama per vieną iš savo mokytojų rengimo centrų (CEFIRE CTEM).

Šiam konsorciumui priklauso du įdomūs muziejai – Homero muziejus Ankonoje (Italija, Museo Tattile Statale Omero) ir Faroso muziejus Atėnuose (Graikija). Tai du iš keturių „lytėjimo“ muziejų Europoje. Kartu su jais projekte dalyvauja ir du abiejų miestų švietimo centrai, paprastai bendradarbiaujantys su minėtais muziejais. Be to, prie konsorciumo prisijungė dar du Valensijos švietimo centrai (kurie jau dalyvavo ankstesniame PRINT3D projekte) kartu su Valensijos miesto taryba, atsakinga už daugybę įvairių muziejų šiame mieste. Konsorciumo dalyvių sąrašą užbaigia Lietuvos nacionalinė dailės galerija – muziejų prieinamumo žmonėms su regos negalia Europoje etalonas, ir Ispanijos nevyriausybinė technologijų edukacijos organizacija „FabLab Cuenca“ (Kuenkos skaitmeninės gamybos laboratorija).

Taigi dešimt organizacijų iš keturių Europos šalių suvienijo jėgas, siekdamos dalytis muziejų prieinamumo patirtimi, gerąja praktika ir taip gerinti visų tipų muziejų prieinamumą regėjimo negalią turintiems žmonėms.

Nepaisant didelių kliūčių, kilusių dėl pasaulinės COVID pandemijos, buvo surengti tarptautiniai susitikimai, kurių metu pasikeista mintimis apie projekto pažangą, pasidalyta naujovėmis. Susitikimai buvo naudingi visoms juose dalyvavusioms organizacijoms. Praėjusį rugsėjį Nacionalinė dailės galerija Vilniuje surengė antrąjį tarptautinį susitikimą. Jo metu dalyviai turėjo progą pasikeisti žiniomis ir nuomonėmis, taip pat pasimėgauti dviem įdomiomis veiklomis: „Dialogu tamsoje“ – patirtimi, kuri neabejotinai pakeitė jo

vykdytojų požiūrį ir padarė įspūdį visiems skirtingų organizacijų atstovams dėl skleidžiamos žinutės galimybių, ir „Pojūčių teatru“, kuris parodė unikalų būdą, kaip galima padėti suprasti meną ir pagerinti tapybos prieinamumą žmonėms su regėjimo negalia.

Paskutinis susitikimas įvyko Kuenkos skaitmeninės gamybos laboratorijoje, kur ištisą savaitę visų organizacijų nariai dalyvavo mokymuose, susijusiuose su skirtingomis 3D skaitmeninės gamybos technologijomis. Mokymuose buvo gilinamasi į 3D dizainą, skirtą spausdinti „liečiamuosius“ objektus, eksponatų skenavimą ir fotogrametriją, kad būtų galima atkartoti muziejinius objektus ir padaryti juos tinkamus lytėti regėjimo negalią turintiems žmonėms bei plačiai visuomenei. Šių technikų išmanymas atveria daugiau galimybių projekto dalyviams, skatina kūrybiškumą muziejų prieinamumo gerinimo srityje, be to, suteikia informacijos mokytojams, kurie įgytas žinias perteiks savo mokiniam.

Išvertė Audronė Gendvilienė

[Laidos įrašą rasite paspaudę nuorodą.](#)

Autoriaus nuotrauka. Oscar Loranzo. Jaunas vyras matomas nuo pečių iki viršugalvio, žvelgiantis tiesiai į skaitytoją. Vyras šypsosi, atrodo ramus ir pasitikintis savimi. Jis vidutinio kūno sudėjimo, be plaukų, užsiauginęs vešlią tamsią barzdą ir ūsus. Vyras vilki šviesius prasegtus marškinius, po kuriais apsvilkęs tamsius marškinėlius, kurių apykaklėje ant vienos kojelės pasikabinęs akinius nuo saulės.

Nuotrauka: Dešimt organizacijų iš keturių Europos šalių suvienijo jėgas, siekdamas dalytis patirtimi dėl muziejų prieinamumo regėjimo negalią turintiems žmonėms. Tarptautinis susitikimas Vilniuje 2021 m. rugsėjo mėn. / L. Puodžiūnės nuotr.

Tarptautinio projekto dalyvių susitikimas Vilniuje praėjusių metų rugsėjo mėnesį. Nuotraukoje viename iš vidinių Vilniaus senamiesčio kiemų, apsuptų šviesaus kelių aukštų pastato, pozuoja dvidešimt keli žmonės, susirinkę iš keturių Europos šalių. Dauguma jų – jauni ar vidutinio amžiaus, visi atsisukę į kamerą, šypsosi ir atrodo labai linksmi nusiteikę. Dalyviai apsirengę gana vasariškai, panašu, kad lauke geras oras.

[\[Komentarai\]](#) | [\[Turinys\]](#) | [\[Mūsų tinklapis\]](#)